

Лубенець Ірина Григорівна,
кандидат юридичних наук, старший дослідник,
провідний науковий співробітник
ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-2597-0356

ДЕТЕРМІНАНТИ ПРАВОПОРУШЕНЬ ВІДНОСНО ДІТЕЙ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ¹

Проблема безпеки людини у цифровому середовищі останніми роками не втрачає своєї актуальності, тому вимагає більш глибокого вивчення різних її аспектів. Особливої уваги потребують неповнолітні інтернет-користувачі, оскільки діапазон загроз у цифровому середовищі для них значно ширший у зв'язку із фізіологічними, психологічними, соціальними та іншими чинниками, характерними для цього віку. Тому виникає необхідність у дослідженні комплексу детермінант, що породжують, сприяють чи обумовлюють виникнення та існування загроз безпеці дитини в цифровому середовищі.

Ключові слова: детермінанти, дитина, Інтернет, компетентності, контент, неповнолітній, цифрове середовище.

4. Віктимність поведінки користувачів. По-перше, проявляється в економії потерпілими на системах технічного захисту інформації (відсутність антивірусних програм, брандмауерів; використання неліцензійного програмного забезпечення; несвоєчасне оновлення програм захисту тощо). По-друге, – у порушенні загальних правил безпечної поведінки в цифровому середовищі, зокрема, ігноруванні вимог, направлених на збереження конфіденційної інформації, недосконалість паролльної системи захисту від несанкціонованого проникнення, користування незахищеними загальнодоступними мережами Wi-Fi, порушення інших правил (зокрема, щодо ведення публічного особистого життя), а також неповідомлення потерпілими про вчинення правопорушення в цифровому середовищі [1, с. 339]. До того ж діти в онлайн спілкуванні розкуті та легковажні, часто готові надати особисту інформацію, надіслати власні фото новому віртуальному “другу”, не замислюючись про наслідки. Часто діти стають жертвами секстингу або грумінгу, тому що не вбачають у цьому реальної загрози, вважаючи це нешкідливим, простим способом отримання компліментів щодо своєї зовнішності за допомогою схвальних коментарів чи вподобайок [2]. Нерідко жертву примушують до участі в порнографічних сценаріях через шантаж із використанням інформації, яка попередньо зібрана про неї в Інтернеті, – такого висновку дійшли у своєму дослідженні С.В. Демедюк та Т.С. Демедюк [3, с. 279].

Тобто віктимність поведінки неповнолітніх інтернет-користувачів обумовлюється відсутністю у більшості населення (у тому числі дітей) належної культури поведінки в

¹ Закінчення. Початок у попередньому номері.

поводжені з комп'ютерною технікою та недотриманням основних правил безпечного поводження в Інтернеті.

5. *Умови війни, що спричинили появу нових загроз в цифровому середовищі.* Під час війни в Україні протиправні діяння в цифровому середовищі здійснюються з метою маніпуляцій та дестабілізації ситуації в країні, збоїв у роботі державних інституцій, крадіжки конфіденційних даних, псування техніки, завдання іншої шкоди. Тому, зрозуміло, що задля завдання шкоди обороноздатності України, росія активно використовує віртуальний простір для здійснення кібератак, поширення фейків, вербування населення, у тому числі, дітей та ін. Нерідкі випадки залучення дітей російськими військовими до протиправної діяльності через Інтернет. Втрата особистих соціальних зв'язків, погіршення економічного становища сім'ї через втрату роботи батьками – все це спонукає дитину шукати нових друзів у цифровому середовищі, а також можливості заробітку. Тому найчастіше залучення дітей до протиправної діяльності російськими військовими відбувається через грошову мотивацію, обман (наприклад, шляхом втягнення у різні види квестів з метою отримання інформації про розташування блок-постів, військової техніки тощо), залякування та необізнаність дітей про правила самозахисту в Інтернеті. Дитина погоджується на виконання завдання, оскільки її переконують у безкарності таких дій, вона вірить, що їй нічого не загрожує [4].

Отже, в умовах війни ворог нерідко обирає в якості своєї мішені молоде покоління. До прикладу, у лютому 2023 р. виявлено активність молодіжного руху “Редан”, який швидко набув популярності по багатьох містах України, де планували влаштувати масові бійки. За повідомленням поліції Київщини, штучне поширення цієї субкультури – є російською інформаційно-психологічною операцією (ІПСО), метою якої є використання дітей для дестабілізації внутрішньої ситуації в Україні [5].

Необхідно зазначити, що тема війни в Україні активно використовується кібершахраями у своїх схемах по всьому світі, які під виглядом фальшивих благодійних організацій виманюють пожертви для підтримки України. У середньому телеметрія ESET щоденно виявляла 4,8 мільйонів вебзагроз та 370 тисяч шкідливих URL-адрес у всьому світі. При цьому кількість заблокованих фішингових URL-адрес зросла майже на 30% [6]. Не є винятком і Україна, де кіберзлочинність стабільно зростає [7], особливо з боку тих, хто вирішив скористатися ситуацією та поживитися коштами громадян, коли правоохоронні органи перевантажені. Часто на їх “гачок” потрапляють неповнолітні.

Організаційно-управлінські детермінанти

1. *Недостатній рівень правової освіченості інтернет-користувачів.* Основа безпеки дітей в Інтернеті – це, передусім, виховання та освіта, що повинні реалізовуватись безперервно, систематично та на постійній основі. Недостатня обізнаність дітей про умови і правила перебування у цифровому середовищі, а також про наявні інтернет-загрози, можуть призвести до порушення їх прав та свобод.

Слід враховувати, що законодавство стосовно регулювання цифрових прав перебуває в стадії становлення, тобто постійно вдосконалюється та потребує регулярного інформування користувачів, особливо в частині криміналізації певних діянь в цифровому середовищі. До прикладу, у 2021 р. до Кримінального кодексу була додана нова стаття, що передбачає кримінальну відповідальність за домагання дитини

для сексуальних цілей, у тому числі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем або технологій (ст. 156-1 ККУ).

Підтвердженням недостатньої поінформованості дітей стосовно загроз в цифровому середовищі та механізму звернення у разі зіткнення з ними є результати нашого опитування школярів, де 19% опитаних учнів зазначили, що не знають, куди можна звернутися за допомогою у разі зіткнення в Інтернеті з погрозами, вимаганням, розповсюдженням конфіденційної інформації тощо. Дві третини опитаних дітей вважають, що школярі потребують більш детального вивчення питання безпечного поведіння в Інтернеті, а 60% дітей хотіли б, щоб такі уроки проводили співробітники поліції. Тобто постає необхідність у вдосконаленні організації освітнього процесу стосовно підвищення обізнаності школярів щодо безпечної поведінки в цифровому середовищі.

2. *Відсутність послідовної, науково обґрунтованої державної політики забезпечення безпеки дитини в цифровому середовищі.* На сьогодні є нагальна необхідність в упорядкуванні інформаційного простору країни, зокрема шляхом запровадження ефективної моделі правового регулювання в цій сфері. Останнє десятиріччя характеризується активною роботою Кабінету Міністрів Ради Європи, ООН, Європейського Союзу зі створення сучасних міжнародних стандартів, де одним із ключових питань є забезпечення безпеки дитини у цифровому середовищі. Україна, будучи членом Ради Європи, та намагаючись стати членом Європейського союзу, поступово адаптує вітчизняне законодавство згідно з міжнародними стандартами. Як вище зазначалось, у 2021 р. було криміналізоване домагання дитини в сексуальних цілях, в тому числі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем або технологій (ст. 156-1 Кримінального кодексу України), а також одержання доступу до дитячої порнографії (ст. 301-1 ККУ) та проведення видовищного заходу сексуального характеру, у тому числі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем або технологій, за участю неповнолітньої особи (ст. 301-2 ККУ) [8].

Незважаючи на те, що Україна зробила багато кроків у напрямку забезпечення відкритого, надійного та безпечного кіберпростору, прийнявши цілу низку нормативно-правових актів (зокрема, Стратегію кібербезпеки України, затверджену Указом Президента України від 26 серпня 2021 р. № 447/2021 [9]; розроблено Стратегію інформаційної безпеки, затверджену Указом Президента України від 28 грудня 2021 р. № 685 [10]; молодіжну стратегію до 2030 року, затверджену Указом Президента України від 12 березня 2021 р. № 94/2021 [11]; Концепцію розвитку цифрових компетентностей та затверджено план заходів з її реалізації [12]; Національну стратегію із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 р. [13]), окремі з яких не можуть бути поки реалізовані у повному обсязі до завершення війни. Але досі не затверджено Концепцію з розвитку цифрових прав дітей та план заходів з її реалізації [14]. Хоча цей документ повинен стати центральним нормативно-правовим актом в Україні, що визначатиме державну політику щодо гарантування безпеки дитини в цифровому середовищі.

Надмірне навантаження та проблема кадрового забезпечення органів Національної поліції (далі – ЮП) України в умовах війни. Проблема нестачі кадрів у підрозділах ювенальної превенції існувала і до війни. Незважаючи на дію воєнного

стану, реалізація кадрової політики не припиняється, а здійснюється у звичайному режимі з урахуванням обставин в державі. Розстановка особового складу здійснюється відповідно до спеціальних планів, які розробляються з урахуванням оперативної обстановки та інформації, політичних, економічних, соціальних умов та інших обставин. Однак, виникали й труднощі, особливо на початку війни, коли необхідно було швидко вирішувати питання щодо евакуації поліцейських (наприклад, жінок з дітьми) на території, де не ведуться активні бойові дії, постановка їх на облік, розміщення тощо. Під дією таких обставин навантаження на особовий склад підрозділів ЮП у разі збільшилося, що значно ускладнює виконання службових обов'язків.

До того ж під час дії воєнного стану характерною особливістю діяльності Національної поліції України є посилений варіант несення служби, що в сучасних складних умовах з появою нових загроз безпековій ситуації в країні загалом та стосовно дітей зокрема, значно виснажує працівників. Одночасно зі стрімким розвитком цифрових технологій та появою нових форм і способів скоєння правопорушень, постає необхідність у постійному вдосконаленні заходів запобігання у цій сфері та у висококваліфікованих кадрах, що у воєнний та навіть післявоєнний час буде дуже складно реалізувати.

3. *Відсутність чіткого розгалуженого механізму повідомлення та реагування на контент (сервіси), що пов'язаний із сексуальною експлуатацією та насильством стосовно дітей, а також на загрози та випадки порушення прав дітей в цифровому середовищі (цькування, переслідування, залякування, шантаж тощо).* Як показує практика, правопорушення, що скоюються в цифровому середовищі характеризуються високою латентністю, оскільки потерпілі просто не звертаються до компетентних органів.

Слід зауважити, що діти (їх батьки) не завжди знають, які діяння є кримінально караними. На сьогодні просвітницька робота серед громадськості проводиться безсистемно та, як правило, лише щодо окремих загроз. До того ж, не вистачає чіткого механізму повідомлення та реагування на них. Діти просто не знають, куди можна звернутись, коли їх шантажують, переслідують чи погрожують. Доцільно розробити механізм, подібний до механізму звернення (повідомлення) щодо булінгу чи домашнього насильства, де буде вказано широке коло суб'єктів звернення та алгоритм їх реагування. Щоб потерпіла сторона (дитина, її батьки) могли звернутися в разі потреби до будь-кого з них.

До того ж, значно б полегшило виявлення та розкриття правопорушень в цифровому середовищі стосовно дитини, якби була розвинена система добровільного повідомлення громадськості про відомі їм випадки сексуальної експлуатації та насильства над дітьми, а також інших правопорушень в цифровому середовищі стосовно дитини.

4. *Недостатня розвиненість системи освітніх ініціатив стосовно підвищення цифрових компетентностей населення, особливо для осіб середнього і старшого віку.* На сьогодні стосовно знань та вмінь у цифровому середовищі батькам (вчителям) часто нічого запропонувати дітям, оскільки рівень їхніх цифрових компетентностей значно нижче, ніж у сучасних підлітків. Таке становище не тільки негативно відображається на безпеці дитини в Інтернеті, а й взагалі знижує авторитет старшого покоління в

очах дітей, викликаючи неповагу. Діти тому й не звертаються до батьків (вчителів) за допомогою, оскільки впевнені, що її не отримають. Тому виникає потреба у реалізації державної політики щодо забезпечення підвищення цифрових компетентностей усіх верств населення, створення соціальних ініціатив, спрямованих на підвищення рівня цифрових навичок та цифрових компетентностей для представників різних цільових груп населення. Можливо, доцільно створювати нестандартні механізми, які б мотивували людей на підвищення власних знань та вмінь у цій сфері, (наприклад, тим, хто успішно складає тест з цифрової грамотності – оформлюється знижка для купівлі сучасних гаджетів тощо). Зрозуміло, що в умовах війни забезпечити виконання таких завдань дуже складно.

6. *Прогаляни у вітчизняному законодавстві у сфері захисту прав дитини в цифровому середовищі.* Слід констатувати, що на сьогодні українське законодавство насправді містить достатньо обмежений інструментарій для протидії шкідливому спілкуванню, споживанню інформації у цифровому середовищі. Передумовою такому стану, як ми вже зазначали вище, є непідготовленість українського суспільства до переходу від матеріального світу до інформаційного та нездатність протистояти викликам і загрозам безпеці особистості в цифровому середовищі. У переліку адміністративних та кримінальних деліктів відсутні новітні форми порушення прав і свобод людини (дитини) в цифровому середовищі, такі як переслідування, обмовлення, порнопомста тощо. Відповідно відсутні заходи відповідальності за вчинення таких діянь [15, С. 63]. У свою чергу, безкарність сприяє поширенню таких правопорушень та зухвалості з боку порушників.

Перелік зазначених детермінант не є вичерпним, ми окреслили лише найбільш очевидні з них. Одночасно слід враховувати, що загрози безпеці дитини в цифровому середовищі з часом можуть змінюватись, оскільки інформаційно-комунікаційні технології постійно вдосконалюються, що потребує перегляду та оновлення переліку детермінуючих факторів у вказаній сфері.

Підсумовуючи здійснений аналіз детермінант поширення протиправних діянь стосовно дітей у цифровому середовищі, необхідно зазначити про їхній системний характер. Тому при розробці правових засобів протидії та превенції загрозам безпеці дитини в цифровому середовищі в цілому (та протиправним діянням, зокрема), необхідно враховувати весь комплекс зазначених чинників (факторів), що виступають детермінантами загроз безпеці дитини в цифровому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голина В.В., Головкін Б.М. Кримінологія: Загальна та Особлива частина: навч. посібник. Х.: Право, 2014. 513 с.
2. Іонан В. В Інтернеті що 5 хв відбувається сексуальне насильство над дитиною. Як це зупинити. Українська правда. 2020. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/02/4/239800/> (дата звернення: 05.06.2023).
3. Демедюк С.В., Демедюк Т.С. Небезпечний порнографічний контент в інтернеті як проекція розладів особистості розповсюджувача дитячої порнографії. Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. Т. 68. № 6. С. 278–290.

4. Поради #stop_сехтинг: захист дітей від скоєння злочинів в інтернеті. Міністерство освіти і науки. Новини від 26.06.2022. URL: <https://cutt.ly/MXgAmKb> (дата звернення: 05.06.2023).

5. Терещук Г. “Редан”: чому російська субкультура поширюється в Україні. Радіо Свобода. Новини від 01.03.2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/pavuky-redan-subkultura-biyyku/32292295.html> (дата звернення: 05.06.2023).

6. Бойко І. Рейтинг Інтернет-загроз: IT-фахівці проаналізували вплив війни в Україні на кібербезпеку. Інформаційне агентство УНІАН, новини від 04.06.2022. URL: <https://cutt.ly/sXgAfmj> (дата звернення: 05.06.2023).

7. Єрема М. Боротьба з кіберзлочинністю в умовах дії воєнного стану: Закон 2149-ІХ, новини від 13.04.2022. URL: <https://cutt.ly/bXgAuHe> (дата звернення: 05.06.2023).

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції): Закон України від 18 лютого 2021 р. № 1256-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1256-20#Text> (дата звернення: 05.06.2023).

9. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 р. “Про Стратегію кібербезпеки України”: Указ Президента України від 26 серпня 2021 р. № 447. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text> (дата звернення: 05.06.2023).

10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 р. “Про Стратегію інформаційної безпеки”: Указ Президента України від 28 грудня 2021 р. № 685 URL: <http://surl.li/hqvqh> (дата звернення: 05.06.2023).

11. Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року: Указ Президента України від 12 березня 2021 р. № 94/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/942021-37337> (дата звернення: 05.06.2023).

12. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.06.2023).

13. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 336-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.06.2023).

14. Про Схвалення Концепції з розвитку цифрових прав дітей та затвердження плану заходів з її реалізації: проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України. URL: <http://surl.li/hqvqz> (дата звернення: 05.06.2023).

15. Ковальчук А.Ю., Коцюбинська Ю.М. Форми насильницьких дій і маніпуляцій свідомістю неповнолітнього в кіберпросторі. Захист дитини від насильства та жорстокого поводження: сучасні виклики: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 3 черв. 2021 р.) / редкол.: В.В. Черней, С.Д. Гусарев, С.С. Чернявський та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 61–63.

REFERENCES

1. *Holyna, V.V., Holovkin, B.M.* (2014). *Kryminolohiia: zahalna ta osoblyva chastyna*. “Criminology: general and special part”: manual. Kh.: Pravo. 513 p. [in Ukrainian].

2. *Ioan, V.V.* (2020). *Interneti shcho 5 khv vidbuvaietsia seksualne nasylstvo nad dytynoi*. Yak tse zupynyty. “A child is sexually assaulted on the Internet every 5 minutes. How to stop it”. *Ukrainska Pravda*. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/02/4/239800/>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

3. *Demediuk, S.V., Demediuk, T.S.* (2018). *Nebezpechnyi pornohrafichnyi kontent v interneti yak proektsiia rozladiv osobystosti rozpovsiudzhuvacha dytiachoi pornohrafii*. “Dangerous pornographic content on the Internet as a projection of personality disorders of the distributor of child pornography”. *Information technologies and teaching aids*. Vol. 68. No. 6. P. 278-290. [in Ukrainian].

© Lubenets Iryna, 2023

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2023.3\(61\).18](https://doi.org/10.36486/np.2023.3(61).18)

Issue 3(61) 2023

<https://naukaipravookhrona.com/>

4. Porady #stop_sextynh: zakhyst ditei vid skoiennia zlochyniv v interneti. “Tips #stop_sexting: protecting children from committing crimes on the Internet”. Ministry of Education and Science. News from June 26, 2022. URL: <https://cutt.ly/MXgAmKb>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

5. *Tereshchuk, H.* (2023). “Redan”: chomu rosiiska subkultura poshyriuietsia v Ukraini. “Redan’: why the Russian subculture is spreading in Ukraine”. Radio Svoboda. News from March 1, 2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/pavuky-redan-subkultura-biyky/32292295.html>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

6. *Boiko, I.* (2022). Reitynh Internet-zahroz: IT-fakhivtsi proanalizuvaly vplyv viiny v Ukraini na kiberbezpeku. “Rating of Internet threats: IT specialists analyzed the impact of the war in Ukraine on cyber security”. UNIAN Information Agency, news from June 4, 2022. URL: <https://cutt.ly/sXgAfmj>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

7. *Yerema, M.* (2022). Borotba z kiberzlochynnistiu v umovakh dii voiennoho stanu. “Fighting cybercrime under martial law”: Law 2149-IX, news from April 13, 2022. URL: <https://cutt.ly/bX-gAuHe>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

8. Zakon Ukrainy “Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo implementatsii Konventsii Rady Yevropy pro zakhyst ditei vid seksualnoi ekspluatatsii ta seksualnoho nasylstva (Lantsarotskoi konventsii)”. “On amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the implementation of the Council of Europe Convention on the Protection of Children from Sexual Exploitation and Sexual Violence (Lanzarote Convention)”: Law of Ukraine dated February 18, 2021, No. 1256-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1256-20#Text>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

9. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 travnia 2021 r. “Pro Stratehiiu kiberbezpeky Ukrainy”. “On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine”, dated May 14, 2021 ‘Cybersecurity Strategy of Ukraine’: Decree of the President of Ukraine, dated August 26, 2021, No. 447. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

10. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 15 zhovtnia 2021 r. “Pro Stratehiiu informatsinoi bezpeky”. “On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine”, dated October 15, 2021, ‘Information Security Strategy’: Decree of the President of Ukraine dated December 28, 2021. No. 685. URL: <http://surl.li/hqvqh>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

11. Pro Natsionalnu molodizhnu stratehiiu do 2030 roku. “On the National Youth Strategy until 2030”: decree of the President of Ukraine dated March 12, 2021, No. 94/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/942021-37337>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

12. “Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovyykh kompetentnostei ta zatverdzhennia planu zakhodiv z yii realizatsii”. “On the approval of the Concept of the development of digital competences and the approval of the plan of measures for its implementation”: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 3, 2021, No. 167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

13. “Pro skhvalennia Natsionalnoi stratehii iz stvorennia bezbariernoho prostoru v Ukraini na period do 2030 roku”. “On the approval of the National Strategy for the creation of a barrier-free space in Ukraine for the period until 2030”: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 14, 2021, No. 336. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

14. “Pro Skhvalennia Kontseptsii z rozvytku tsyfrovyykh prav ditei ta zatverdzhennia planu zakhodiv z yii realizatsii”. “On the Approval of the Concept for the Development of Children’s Digital Rights and the Approval of the Action Plan for Its Implementation”: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: <http://surl.li/hqvqz>. (Date of Application: 05.06.2023) [in Ukrainian].

15. Kovalchuk, A.Yu., Kotsiubynska, Yu.M. (2021). Formy nasylnytskykh dii i manipuliatsii svi-domistiu nepovnlitnoho v kiberprostorii. Zakhyst dytyny vid nasylstva ta zhorstokoho povodzhennia: suchasni vyklyky. "Forms of violent actions and manipulation of the consciousness of minors in cy-berspace. Protection of children from violence and abuse: modern challenges": materials of the Inter-national scientific and practical conference. (Kyiv, June 3, 2021) / ed.: V.V. Chernei, S.D. Husariev, S.S. Cherniavskyi and others. Kyiv: National Academy of Internal Affairs. P. 61-63 [in Ukrainian].

UDC 343.9:004-053.6

Lubenets Iryna,
Candidate of Juridical Sciences, Senior Researcher,
Leading Researcher, State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-2597-0356

DETERMINANTS OF OFFENSES AGAINST CHILDREN IN THE DIGITAL ENVIRONMENT

Rapid advancement in digitalization and modern technologies has generated substantial developments not only in scientific research approaches, but also has a momentous influence on the daily lives of individuals, including children. It is difficult to overestimate the opportunities that the digital environment opens up for a modern person (child): in particular, for learning, developing creative abilities, doing business, developing science, etc. Thus, this has not only led to the emergence of new opportunities, but also led to the emergence of new challenges and threats that can be realized due to the prevalence of negative factors while insufficient protection of the Internet user. The article outlines determinants that generate, facilitate, or condition threats to a child's safety in the digital environment, resulting in the emergence and existence of these threats.

The author proposes to divide the determinants conditionally into three large groups: 1) socio-economic, scientific and technological; 2) socio-psychological; 3) organizational and managerial. The article emphasizes the close interconnection and interdependence of socio-economic, scientific and technological factors. The author evaluates the extensive changes in social relationships accompanying the emergence of new information and communication technologies. Furthermore, the focus is on the evolution of crime, including the emergence of innovative forms and methods of committing offenses.

The study delineates the features of digital crimes that result in their extended time delay and intricate detectability and inquiry.

The author examines the psychological traits of minors during the transition phase, which serve as key factors for offenses against juveniles in the digital domain, especially during times of war.

The article notes that due to the continuous improvement of information and communication technologies, both the list of threats to child safety in the digital environment and the list of determinants need to be regularly updated.

Keywords: determinants, child, Internet, competencies, content, underage, digital environment.

Отримано 20.10.2023

© Lubenets Iryna, 2023

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2023.3\(61\).18](https://doi.org/10.36486/np.2023.3(61).18)

Issue 3(61) 2023

<https://naukaipravookhorona.com/>